اعتبارگذاری در آموزش عالی و آموزش پزشکی

علیرضا یوسفی*، روشنک حسن زهرائی، سهیلا احسانپور

چکیده مقاله

بهبود کیفیت آموزشی و مراعات استانداردهای آموزشی و پژوهشی در آموزش عالی از سوی همهٔ کشورها به ویژه کشورهای پیشگام در آموزش عالی در پنجاه سال اخیر مورد توجه جدی قرار گرفته است.
یافتن معیارهای عینی برای رتبه بندی دانشگاهها و حمایتهای مالی از آنها از جمله دلایل این توجه بوده است. برای اطمینان یابی از کیفیت آموزش عالی، اعتبارگذاری به عنوان یک رویکرد پذیرفته شده به طور وسیعی مورد استفاده قرار گرفته است.

کشورهای مختلف براساس ساختار اداری و سیاسی خود، الگوهای متفاوتی را برای اعتبارگذاری انتخاب کرده اند. در این مقاله با استفاده از منابع منتشر شده در ده سال اخیر، هدفهای اعتبارگذاری و الگوهای مختلف آن به خصوص الگوهای مورد استفاده در آموزش پزشکی تشریح و ضمناً به نظام اعتبارگذاری در برخی کشورها به اختصار اشاره شده است.

واژه های اصلی. اعتبارگذاری، آموزش پزشکی، آموزش عالی، بهبود کیفیت آموزش.

مقدمه

در چند سال اخیر پرداختن به مسأله اعتبارگذاری (Accriditation) در مؤسسات آموزش عالی و نیز دز سطح وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مورد توجه قرار گرفته است. بر اساس مفاد قانون برنامه سوم توسعه اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی مصوب مجلس شورای اسلامی، افزایش کیفیت دانشگاهها به عنوان یک هدف محوری مطرح شده است.

برای پرداختن به موضوع بسیار با اهمیت افزایش کیفیت آموزش و پژوهشی دانشگاهها، اعتبارگذاری به عنوان ابزاری شناخته شده و مورد استفاده در دانشگاههای معتبر دنیا جایگاهی با اهمیت در مباحث نظارت و ارزیابی پیدا کرده است گرچه مباحث نظری اعتبارگذاری و فنون اجرائی آن و انطباق این شرایط با وضعیت نظام آموزش عالی و آموزش پزشکی در ایران، سامان یافتگی لازم را ندارد.

دانشگاهها به عنوان مراکز تولیدکننده علم و فرهنگ و تربیت متخصصان مورد نیاز کشور، بطور قطع خاستگاه بسیاری از خلاقیتها و نوآوریها برای حل مسائل روز جامعه می باشند. با توجه به رشد سریع جامعه، ایجاد مشاغل جدید و تغییر در وظایف شغلی، دانشگاهها در مسیری قرار می گیرند که بایستی خط مشی ها و برنامه های خود را با رشد شتابان اجتماعی تطبیق دهند و با توجه به اینکه بخش قابل ملاحظه ای از رشد ناخالص داخلی (GDP) به نظامات آموزش عالی تعلق می گیرد، اطمینان یافتن از اینکه برنامه ها و عملکردها و اهداف دانشگاهها مسیر صحیحی را در جهت سیاستهای کلی تدوین شده طی می کنند، ضرورتی ملی پیدا کرده است. دانشگاههای ما در حال حاضر، فاقد یک نظام ارزشیابی مدون و علمی و نهادینه شده برای ارزشیابی کیفیت خود و مشروعیت بخشی به اهداف و عملکردهای خود می باشند. مطالعات جهانی مؤید این می باشد که مراکز آموزش عالی نیازمند چنین نظام ارزیابی و اعتبارگذاری می باشند تا با سنجش وضعیت موجود خود و انطباق آن با استانداردهای مورد قبول، هویت علمی و قانونی برای دانشگاهها دست و پا کنند. این مقالـه درصدد است تا تصویری از اهداف و روشهـای اعتبارگـذاری در کشورهایی کـه این مسیر را پیموده اند، در اختیار قرار دهد.

تعریف اعتبارگذاری

اعتبارگذاری، فرایند کنترل کیفیت و اطمینان در آموزش عالی است که به منظور حصول اطمینان از احراز حداقل استانداردهای قابل پذیرش می باشد و از طریق فرایند بررسی و تعیین میزان کیفیت و کارآیی درونی و بیرونـی دانشگاههـا و مؤسسات آموزش عالـی با استفاده از مؤلفـه ها و شاخصهای عملکـردی انجـام می شود (۱).

هدفهای اعتبارگذاری

مهمترین و اساسی ترین هدف اعتبارگذاری، دستیابی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی به سطوح استانداردهای رسمی ارتقا کیفی است. در واقع چنان که بخواهیم این هدف اساسی را به تفصیل بیان کنیم ۹ مورد زیر به عنوان هدفهای اعتبارگذاری پذیرفته شده اند:

۱_ تأیید اینکه آیا مؤسسه به سطح استانداردهای رسمی رسیده است یا خیر
۲_ کمک به دانش آموزان دوره متوسطه که در حال آماده شدن برای ورود به دانشگاهها هستند، در امر شناسایی مؤسسات معتبر و قابل قبول
۳_ کمک به مؤسسات در تعیین میزان واحدهای انتقالی قابل پذیرش
۴_ کمک به شناسایی مؤسسات به منظور سرمایه گذاری بخش خصوصی
۵_ محافظت مؤسسات آموزش عالی در برابر فشارهای درونی و بیرونی
۶_ ایجاد رقابت مثبت در بین مؤسسات آموزش عالی برای افزایش سطح استانداردها
۷_ مشارکت فراگیر اعضا هیأت علمی و کارکنان در امر برنامه ریزی و ارزشیابی مؤسسه
۸_ تعیین معیار و ملاک برای صدور گواهینامه ها و پروانه های تخصصی
۹_ فراهم آورندن شرایط برای دریافت کمک از دولت به عنوان ابزاری برای ابراز شایستگی (۲)

*. مرکز مطالعات و آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی – درمانی استان اصفهان، اصفهان.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-03]

الگوهای جهانی اعتبارگذاری

مجموعه مطالعات نشان می دهد که ۳ الگوی اصلی اعتبارگذاری در بین کشورهای جهان معمول است که در بسیاری از کشورها با تغییراتی اندک مورد استفاده قرار می گیرند.

الگوی دیوانسالارانه (Bureaucratic Model)

در این الگو، کنترل دولت نسبت به آموزش عالی دولتی و غیر دولتی از طریق فرآیند اعتبارگذاری اعمال می گردد. این اعمال کنترل، در ابعاد سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی در مدیریت دانشگاهها است و با هدف ارتقای کیفیت و بالابردن سطح استانداردها انجام می شود. در این الگو که به صورت متمرکز عمل می کند، شورایی تحت عنوان شورای استانداردها از نظر کمی و کیفی بر دانشگاهها نظارت و فرایند اعتبارگذاری مؤسسات آموزش عالی را هدایت می کند. تأسیس دانشکده ها و دانشگاهها و رشته های جدید، تأیید برنامه های درسی و سایر برنامه های طراحی شده توسط دانشگاهها، تأیید ضوابط فارغ التحصیلی، تصویب معیارهای پذیرش دانشجو و تصویب ضوابط ارتقای اعضا هیأت علمی، از جمله وظایف شورای استانداردها در الگوی دیوانسالاری می باشد.

به صورت کلی می توان اظهار داشت که در الگوی اعتبارگذاری دیوانسالارانه سه هدف عمده تعقیب می شود:

- اطمینان از برخورداری دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی از حداقل استانداردهای آموزش
- ارزشیابی رشته های دانشگاهها به لحاظ علمی و ارزشیابی درجات علمی دانشگاهها
- تدوین شاخصهای عملکردی مورد قبول برای دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی

با توجه به مبانی نظری و ساختار اجرای این الگو، می توان به نقاط قوت و ضعفی در آن اشاره کرد. نقطه قوت این الگو، وجود یک توجه متمرکز روی دانشگاهها است که اطمینان از مراعات حداقل استانداردهای مورد لزوم دانشگاهها را حاصل می کند. طبیعی است به دلیل تصمیم سازیهای متمرکز شورای استاندارد و لزوم تبعیت دانشگاهها از این تصمیمات، به میزان زیادی خلاقیت و نوآوری و مشارکت دانشگاهیان کاهش می یابد که این موضوع نقطه ضعف عمده این الگو می باشد ضمن اینکه تشکیلات وسیعی برای این اعمال نظارت بایستی بکار گرفته شود. این الگو در کشورهایی از قبیل تایلند، چین و اندونزی در حال حاضر بکار گرفته می شود(۳). در ایران نیز بخشی از این الگو به صورت ناقص در موقع تصمیم گیری برای گسترش دانشگاهها و دانشکده ها و رشته های جدید مورد توجه می باشد.

الگوی انگلیسی (British Model)

در این الگو، کنترل دانشگاهها توسط یک سیستم نیمه متمرکز انجام می شود و استقلال دانشگاه بطور مجموعه ای لحاظ گردیده است. در این الگوی اعتبارگذاری، دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی به طور مستقل به تدوین استانداردها و شاخصهای عملکرد خود اقدام می کنند و دولت کنترل این استانداردها را توسط مؤسسات دولتی و غیر دولتی به عهده دارد. دانشگاهها برای تدوین استانداردها و قضاوت درباره کیفیت آموزش خود توسط واحدهایی در درون دانشگاهها و یا موسسات خصوصی اقدام می کنند و در واقع به نوعی حسابرسی آموزشی از دانشگاه خود می پردازند(۴). هدفهایی که این الگو در تعقیب آنها می باشد، عبارتند از:

- اعطای استقلال به دانشگاهها براساس ضوابط خاص
- ارتقای کیفیت استانداردهای آموزشی
- نظام موازی برای کنترل کیفیت دانشگاهها
- تخصیص بودجه و سایر تسهیلات براساس ضوابط
- طبقه بندی مؤسسات آموزش عالی براساس امتیازات کسب شده

فرآیند اعتبارگذاری در این الگو شامل دو مرحله است: ابتدا مؤسسه آموزشی براساس استانداردهایی که خود به تدوین آن پرداخته است، نسبت به خود ارزیابی محدود اقدام می کند و سپس مؤسسات حسابرسی دانشگاهی نظام ارزشیابی مؤسسه را مورد بازدید قرار می دهند و در موارد لازم، چک لیستهای ارزیابی در خصوص جنبه های مختلف برنامه های دانشگاه تکمیل می شود و گزارش بازرسی تهیه می گردد این گزارشها به صورت عام منتشر نمی شود، بلکه برای انجام اصلاحات در اختیار دانشگاهها قرار می گیرد و دانشگاهها نیز موظف به مراعات تذکرات اصلاحی می باشند.

این الگو در کشورهایی، نظیر: انگلستان، نیوزلند، مالزی و سنگاپور اجرا می شود و نظارت بر برنامه های درسی و نظام پذیرش دانشجو و استخدام هیأت علمی توسط مؤسسات دولتی انجام می گردد(۳).

الگوی اعتبارگذاری آمریکایی (American Accreditation Model)

قدیمی ترین اسناد و مدارک مربوط به اعتبارگذاری به شکل جدید و سازمان یافته مربوط به آمریکا و سپس کانادا می باشد. اولین برنامه ای که در آمریکا به اعطا درجه تأیید دانشگاهها پرداخت، کمیته توسعه آموزش ملی NEDC (National Education Development Committee) در سال ۱۹۶۰ بود که از طرف سازمان برنامه ریزی آمریکا (AIP) مأمور انجام این وظیفه شد. در سال ۱۹۸۰ در زمینه اعتبارگذاری برنامه های دانشکده های پزشکی هیأت بررسی آموزش پزشکی LCME (Liasion Committee on Medical Education) تشکیل شد و برنامه ها و استانداردهای بسیار جامعی را در زمینه اعتبارگذاری دانشکده های پزشکی تدوین نمود که از شهرت و اعتبار جهانی برخوردار می باشند. ارزیابیهای عملی LCME از سال ۱۹۸۴ آغاز شد. با تکمیل برنامه های اعتبارگذاری در این دهه ها، از سال ۱۹۸۹ به بعد این حرکت شکل تازه تری یافت. در سالهای ۹۵-۱۹۹۲، LCME به تجدید نظر در استانداردهای قبلی به منظور وضوح و مشخص سازی هر چه بیشتر آنها و تهیه جزوات راهنمای مراحل اجرایی پرداخت(۵). در حال حاضر، LCME به عنوان یک مؤسسه غیر دولتی مسؤول تأیید صلاحیت ملی برنامه های آموزش پزشکی عمومی (MD) می باشد. LCME برنامه های اعتبارگذاری را در دانشکده های داوطلب انجام می دهد و این امر باعث پیشرفت برنامه های آموزش پزشکی در دانشگاههای تحت پوشش شده و مشارکت بیشتر دانشجویان و استادان را در امر تحقیق و بهبود مراقبتها را باعث گردیده است(۶و۷).

LCME دارای ۱۷ عضو مرکزی افتخاری است که به صورت غیر تمام وقت کار می کنند. اعضای مرکزی این مؤسسه را استادان پزشکی، رؤسای دانشکده های پزشکی، پزشکان در حال خدمت، نماینده مردم، دانشجوی پزشکی، نمایندگان شورای دانشکده های پزشکی آمریکا و نمایندگان انجمن پزشکی آمریکا، تشکیل می دهند.

در سال ۱۹۹۷ مؤسسه دیگری تحت عنوان شورای اعتبارگذاری آموزش عالی CHEA) (در آمریکا تأسیس شد. این مؤسسه نیز یک مؤسسه غیر دولتی است که بر کار هیأتهای تخصصی اعتبارگذاری ایالتی نظارت می کند و در موارد لازم، نقش

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-03]

فرجامخواهی بین مؤسسات اعتبارگذاری و دانشگاهها را نیز به عهده دارد. ۸ نفر از اعضای اعتبارگذاری ایالتی، ۸ نفر از اعضای اعتبارگذاری ملی و ۴۴ گروه اعتبارگذاری تخصصی تشکیل دهندگان شورای اصلی CHEA می باشند که دفتر مرکزی آن در واشنگتن است(۸).

الگوی اعتبارگذاری آمریکایی با تأکید بر پذیرش اقتدار قانونی و علمی دانشگاهها و توانایی آنها در خود ارزیابی، ارتقای کیفیت و بالا بردن استانداردها و همچنین ابداع و پیشنهاد روشهایی به منظور اطمینان از کیفیت برنامه های درسی و امکانات مؤسسه و نیز تدوین استانداردهای قابل قبول از طریق مشارکت مؤسسات خصوصی ایالتی و دانشگاهها، سامان یافته است. کنترل کیفیت دانشگاهها در این الگو به صورت غیر متمرکز و به دور از مداخله دولت ایالتی یا مرکزی انجام می شود.

اعطای اعتبار به دانشگاهها از سوی LCME بر اساس یک برنامه زمان بندی ۳ تا ۷ ساله انجام می شود و CHEA بر این فرآیند نظارت دارد.

نقاط قوت این الگو را می توان در به رسمیت شناختن استقلال واقعی دانشگاهها، ایجاد رقابت سالم و سازنده بین دانشگاهها و افزایش مشارکت هیأت علمی و کارکنان در ارتقای کیفی دانشگاهها، برشمرد.

گستردگی و تنوع استانداردها در نزد دانشگاههای مختلف، تنوع در معلومات فارغ التحصیلان و ناهمگنی آنان از نقاط ضعف این الگو محسوب می شود.

مراحل اجرایی الگوی اعتبارگذاری LCME نیز از اعتبار ویژه ای برخوردار است. گرچه مراحل اجرایی اعتبارگذاری برحسب نوع الگوی مورد استفاده متفاوت می باشد. اما بسیاری از منابع موجود در زمینه اعتبارگذاری به تشریح مراحل اجرایی الگوی LCME پرداخته اند. با توجه به اینکه این مراحل اجرایی با مختصر تغییراتی قابل استفاده در هر نظام اعتبارگذاری می باشد، به صورت خلاصه در جدول زیر این مراحل ارائه می شود (۱۱و۱۲).

جدول ۱. مراحل اجرایی در الگوی LCME

شماره	شرح مرحله
۱	درخواست مؤسسه به هیأت اعتبار گذاری ایالتی برای اعتبارگذاری یا تجدید اعتبار
۲	معرفی نماینده از طرف مؤسسه به عنوان هماهنگ کننده
۳	توافق مقدماتی در مورد تاریخ بازدید
۴	پیشنهاد ترکیب اعضای بازدید کننده
۵	ارسال کتاب راهنما و استانداردها از طرف هیأت اعتبارگذاری به مؤسسه
۶	خودارزشیابی و ارسال گزارش به هیأت اعتبارگذاری (ارزشیابی درونی)
۷	بازدید هیئت ارزیابی کننده (ارزیابی بیرونی)
۸	گزارش هیأت ارزیابی کننده به هیأت اعتبارگذاری منطقه ای
۹	شورای تجدید نظر شامل نمایندگان مؤسسه + اعضای هیأت بازدید کننده و اعلام رأی نهایی
۱۰	شورای اعتبارگذاری آموزش عالی (CHEA) در صورت نیاز به فرجامخواهی

روشهای تلفیق یافته اعتبارگذاری

کشورهای مختلف به جهت نظام اجرایی و ارزشهای مورد قبول اجتماعی و فرهنگی، الگویی برای سیستم اعتبارگذاری خود برگزیده اند که گرچه بطور کامل منطبق با الگوهای سه گانه ذکر شده نیست، اما به نوعی از این الگوها بهره گرفته اند و در واقع شکل تلفیق یافته ای از الگوهای ذکر شده را مورد استفاده قرار داده اند. برای نمونه اشاره ای به الگوهای اعتبارگذاری کره جنوبی، به فرانسه و بنگلادش می شود.

نظام اعتبارگذاری در کره جنوبی

کره جنوبی در بین کشورهای آسیایی در اتخاذ یک نظام اعتبارگذاری منسجم از پیشگامان محسوب می شود. الگوی اعتبارگذاری در کره جنوبی به الگوی آمریکایی نسبتاً شبیه است با این تفاوت اساسی که اعتبارگذاری در الگوی آمریکایی غیر دولتی و داوطلبانه است و در کره جنوبی دولتی و غیر داوطلبانه است. هدف اصلی اعتبارگذاری در کره جنوبی اطمینان از وجود حداقل مراعات استانداردها و کیفیت آموزشی است و البته هدفهای دیگری از قبیل انتخاب مؤسسات برای حمایت مالی بیشتر و طبقه بندی دانشگاهها نیز مورد نظر می باشد. مراحل اعتبارگذاری در کره جنوبی، شامل: خودارزشیابی، بررسی گزارش، بازدید دانشگاه و اعلام نتیجه می باشد. فرصت خودارزشیابی، (ارزیابی درونی) پس از اعلام استانداردها از سوی شورای اعتبارگذاری به دانشگاهها و دانشکده ها مدت شش ماه می باشد.

شاخصهای اعتبارگذاری در کره جنوبی شش طبقه بندی عمده دارد که هر کدام نیز زیر مجموعه هایی دارند. این شش طبقه، عبارتند از: هدفهای مؤسسه، برنامه های درسی، دانشجویان، دانشکده ها، تسهیلات و مدیریت و امور مالی، نتایج نهایی اعتبارگذاری به صورت خوب (A) متوسط (B) و ضعیف (C) لحاظ می شود(۴).

نظام اعتبارگذاری در فرانسه

در بین کشورهای اروپایی، فرانسه از تاریخچه ای غنی در آموزش عالی و روشهای کنترل کیفی آموزش برخوردار می باشد. در فرانسه، در سال ۱۹۸۵ کمیته ارزشیابی ملی با دو هدف عمده تاسیس شد:

- قضاوت براساس قدرت قانونی در مورد کیفیت تحقیق و آموزش.
- قضاوت در مورد چگونگی روشهایی که دانشگاهها برای ایفای مسؤولیتهای خود در پیش گرفته اند.

کمیته مذکور از ابتدای تامین حرکت وسیعی را آغاز کرد و بسیاری شیوه های سنتی و متمرکز کنترل کیفیت را مورد سؤال قرار داد. هدف عمده ای که کمیته در تعقیب آن بود، ارزیابی گسترده مؤسسات آموزش عالی و ارائه پیشنهادها در مورد بازنگری آموزش و پژوهش و مدیریت آنها بود.

اعتبارگذاری مؤسسات آموزش عالی هر ۸ سال یکبار بر حسب دعوتی که مؤسسات آموزش عالی از کمیته ارزشیابی ملی می کنند، انجام می شود. هیأت ارزیابی منتخب کمیته ملی، معمولاً پس از یک سال بررسی، گزارشی مشتمل بر خودارزشیابی مؤسسه و گزارش هیأت ارزیابی برای کمیته ارزشیابی ملی تهیه می کند. نتایج این بررسیها به صورت غیر مستقیم در اعتبارات پژوهشی، امکانات و کمکهای مالی به دانشگاهها دخالت دارد(۱۵).

نظام اعتبارگذاری آموزش پزشکی در بنگلادش

نظام آموزش پزشکی در بنگلادش توسط وزارت بهداشت، وزارت آموزش و انجمن پزشکی – دندانپزشکی مورد ارزیابی و نظارت قرار می گیرد. بنگلادش دارای ۱۳ دانشکده پزشکی دولتی و ۹ دانشکده خصوصی است و دانشجویانی مورد پذیرش قرار می گیرند که حداقل ۶۰ درصد نمره فیزیک و شیمی و زیست شناسی آزمون ورودی را کسب کنند. طول دوره پزشکی پنج سال است. و در پایان آزمون مشترکی برای دانشکده های دولتی و خصوصی برگزار می شود. دانشکده ها تنها در ابتدای تأسیس از وزارت بهداشت مجوز دریافت می کنند و معمولاً بازدید مجددی از آنها وجود ندارد. اعضای هیأت بررسی مجوز تأسیس، شامل: استادانی از هر دانشکده پزشکی، معاون وزیر در امور بهداشتی، اعضای مجلس، نمایندگان دولت، اعضای انجمنهای تخصصی پزشکی و عضو شورای شهر می باشند. بر اساس تحقیقات اخیر در مورد کیفیت آموزش

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-03]

پزشکی در دانشکدههای پزشکی بنگلادش، همه آنها را نیازمند بازنگری اعلام کرده اند(۱۴).

وضعیت اعتبارگذاری آموزش پزشکی در ایران

با وجود سالها فعالیت شورای عالی انقلاب فرهنگی و تشکیل کمیته ارزیابی و نظارت تحت نظر آن شورا و تشکیل شورای عالی برنامه ریزی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و ایجاد هیأتهای ممتحنه و ارزشیابی رشته های مختلف در حوزه معاونت آموزشی و وجود مدیریت نظارت و ارزشیابی در این حوزه معاونت و تشکیل فرهنگستان علوم پزشکی و ایجاد انجمنهای تخصصی متعدد و ایجاد مراکز توسعه آموزش پزشکی در دانشگاههای علوم پزشکی که انجام ارزیابی درونی دانشگاهها حسب قاعده از وظایف آنان می باشد و در نهایت وجود توانایی بسیار غنی و ارزشمند در نظام آموزش پزشکی کشور، فعالیتهای اعتبارگذاری نظام آموزش پزشکی در ایران بصورت پراکنده و غیر نظامدار انجام می شود. با توجه به تمرکز آموزش علوم پزشکی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و توجهی که به مسأله کیفیت آموزش ایجاد شده است، انتظار می رود ایجاد یک نظام اعتبارگذاری منسجم و قدرتمند بایستی در اولویت برنامه های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای افزایش کیفیت آموزش قرار گیرد. انجام این کار بسیار با اهمیت با توجه به کمیت محدودتر رشته های آموزش علوم پزشکی و نیز وجود استانداردهای تعریف شده جهانی، بسیار امکانپذیرتر از انجام آن در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در کوتاه مدت، جلوه می کند، ضمن اینکه مطالعات گسترده ای در مورد شیوه های ایجاد یک نظام اعتبارگذاری مناسب و منطبق با ساختار اداری کشور در سطح وزارت بهداشت و بعضی دانشگاههای علوم پزشکی در سالهای اخیر انجام شده و یا در حال انجام است.

منابـــع

1- Adelman C. The encyclopedia of higher education. Edited by Burton. New York: Analytical perspective. Vol 2. 1992: 1314-15.

۲- آدلمن سی. اعتباردهی در آموزش عالی، ترجمه نادعلی قورچیان، فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی ۱۳۷۴، ۱: ۱۶۳.

3- Horman, grant. Asia and the pacific: International development in assuring quality in higher education. 1994 Washington. Available from: http://www.evicir.syr.edu/plweb_cgi/fastmeb.

4- Vught van Frans. Western Europe and North America, in craft, A international development in assuring quality in higher education. 1994 London: Available from: URL:www.eric.syr.edu.lweb.cgi/fastmeb.

5- Planning Accreditation Board. The accreditation document, criteria and procedures of the planning accreditation. 1996 Available from: URL:http://www.ncate.org.

6- Kassebaun Donald G. Origin of the LCME, the AAMC-AMA partnership for accreditation, Academic medicine 1992 Available from: URL:http://www.lcme.org.

7- Council on medical education American medical associations. Guide to the institutional self study program of medical education leading to the MD accrediting 1999. Available from: URL:http://www.jcabo.org.

8- Bloland Harland G. Creating CMEA: Building a new national organization on Accrediting. 1999. Available from: URL:http://www.37.com/CHEA.org.

9- National corncil for Accreditation of Teacher Education. Standards, procedures and policies for the accreditation of professional education units. 1995. Available from: URL:http://www.37.com/jcabo.org.

10- Jarrell Michel G. A performance index in a performance based accreditation system. 1997 Alabama. Available from: URL:http://www.ncate.org.

11- Nct walther and others. faculty evaluation, portfolio: Development and Accreditation: walking the tighnop. 1997 Montana. Available from: URL:http://www.ncate.org.

12- Millers Joseph B. Accessing the institution the notional accreditation perspective. 1999. Ohio: Available from: URL:http://www.ncate.org.

13- Lee Wha k kuk. University accreditation in Korea, incraff, A international development in assuring quality in higher education. 1994. London. Available from: URL:/www.erig.syr.edu/plweb.cgi.

14- Muzaherul H. Accreditation of institution of higher education of health personnel to ensure academic standards and social accountability. 1999. Available from: URL:http://www.eriche/eric.syr.edu.

15- Tobin R. The age of accreditation: A regional perspectives Academic 1994. Available from: URL:http://www.eriche/eric.syr.edu.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-03]